

Pyhärannan-Pyhämaan veteraanimatrikkeli on tuhti paketti kotiseutuhistoriaa

PYHÄRANTA
LÄNSI-SUOMI

Noin 800:n Pyhärannasta ja Pyhämaasta sotiin lähteneen veteraanin ja miinanraivaajan tiedot on saatu kootuksi yksiin kansiin. Kirja käsittää myös tiedot rintamalistasta. Sunnuntaina juhlallisesti julkaistu teos pitää sisällään noin 40 sota-aikaan liittyvää kirjoitusta tai haastattelua.

– Tämä on matrikkeli, mutta tämä on paljon enemmän. Tässä kirjasta löytyy kaikki se tieto, mitä kotiseudun sota-ajan historiasta tuleekin tietää, kiteytti teokseen sodan taustoista ja muun muassa asekätkennästä kirjoittanut raumalainen tietokirjailija **Markku Vainio**.

Pyhämaalaiset ja pyhärantalaiset sodissa 1939–1945 on toinen kaikkiaan viidestä vakasuomalaismatrikkelistasta. Lokalahden matrikkeli ilmestyi runsas kuukausi sitten. Kirjat julkaisee tätä varten perustettu yhdistys.

Kirjan sivuilta löytyvät kuvat ja henkilötiedot sodissa mukana olleista. Heistä kerrotaan henkilötietojen lisäksi taistelupaikat sekä mahdolliset palveluksessa saadut tunnustukset.

Vainion mukaan pyhärantalaiden ja pyhämaalaiden periksiantamattomuus näkyy myös suhteellisen suurena kunniamerkkien määränä. Ma-

Mirja Kauppila-Laine

Veteraanimatrikkeli on valmis. Paljon on kerrottavaa ja muisteltavaa Viljo Saarella (vas.), Eino Siuttilalla, Martti Maikolalla sekä Erkki Ruohosella. Heidän kaikkien tiedot löytyvät kirjan sivuilta.

trikkelin noin 800 veteraanista Vapaudenristin ritarikunnan kunniamerkkejä on myönnetty 323. Pyhärantalainen **Eino Uusikartano** sai niistä peräti neljä.

Liki kolmen vuoden suururakka

Julkistamistilaisuudessa käytyissä puheenvuoroissa korostettiin veteraanien työtä

isänmaan puolustamiseksi ja jälkipolvien velvollisuutta siirtää tietoa isien ja isoisien töistä tuleville polville. Nyt tehty matrikkeli saatiin aikaan aivan viime tipassa. Veteraanien rivit ovat harvat, eivätkä edes kaikki lapset tienneet isiensä olleen mukana taisteluissa.

– Työ käynnistyi vajaat kolme vuotta sitten. Tietojen keräys ja digitointi on Ravakka ry:n tuke-

ma hanke, mutta kirjojen painatukset rahoitetaan saaduilla avustuksilla ja myyntituloilla, kertoi hankevastaavana toimintuiston tehnyt uusikaupunkilainen **Matti Jalava**.

Tiedot kerättiin talkoovoimin. Kylissä vapaaehtoiset kävivät kutsuntaluetteloiden perusteella laadittujen ennakkolistojen mukaan sukulaisten ja omaisten luona selvittämässä tietoja

ja taustoja.

Useimmista veteraaneista löytyi kuva, mutta sotilaspasstit olivatkin sitten jo hukassa. Tarkennettua tietoa saatiin sota-arkistosta.

Arvokasta tietoa seudun tapahtumista

Nyt valmistuneessa kirjassa on useita veteraani- ja lottahaastatteluja. Lisäksi kirjassa on muutama veteraanin itse jo vuosia sitten kirjoittama kuvaus tai veteraanien muistiinpanoihin perustuva kirjoitus. Talvisodan ja jatkosodan taustoista kerrotaan ja pitäjien veteraanien osuudesta näissä sodissa. Sodan jälkeisestä asekätkennästä Pyhärannan alueella ei ole enää vaiettu.

Veteraanien harrastuksista erityisesti asemasodan aikana kerrotaan. Suomenhevosen osuutta sodassa ei ole unohdettu. Kotirintaman asiat ovat myös esillä, muun muassa kansanhuoltoa selvitellään.

Thodelaisten muistissa olevasta saksalaiskoneen pakkolaskusta löytyy kirjasta oma tarinansa, samoin pyhärantalaisen kalastajan inkeriläiskuljetuksista Ruotsiin.

Julkistamistilaisuudessa oli mukana veteraaneja sekä kirjan tekijöitä ja huomattavaa taloudellista tukea antaneitten edustajat. **Iivo Junkola** ja **Raimo Kuusinen** alueidensa

vastaavina käyttivät puheenvuorot. **Maija Jalo** ja **Rauno Luttinen** kunnioittivat tilaisuutta runoin.

Työstä jaettiin tunnustuksia

Keräystyöstä vastannut talkoolaisryhmä sai tunnustukseksi vapaaehtoistyöstä Sininen Ristin tai Vapaaehtoisen maanpuolustustyön ansiomitalin.

Sinisen Ristin saivat Jukka Alhoranta, Paula Eilu, Maila Jalo, Iivo Junkola, Marja Junkola, Markku Junntila, Pentti Karru, Raimo Kuusinen, Salme Leino, Kai Lindgren, Viljo Saari ja Jukka Saarinen.

Vapaaehtoisen maanpuolustustyön pronssisen ansiomitalin saivat Seppo Aalto, Arja Alhoranta, Jorma Jalava, Mirja Kauppila-Laine, Elisa Korjus, Lilja Laiho-Virtanen, Markku Laivo, Rauno Luttinen, Antti Mäki-Tanila, Arja Numme, Olavi Nurmi, Esko Peltola, Erkki Ruohonen, Ester Ruohonen, Mika Sjöblom, Aimo Sotka, Kauko Telén ja Eero Urhonen.

♦ *Kirjaa on myynnissä Pyhärannan ja Pyhämaan pankkikonttoreissa, Pyhärannan kunnantoimistossa ja Uudenkaupungin matkailutoimistossa. Yhdistyksen nettisivuilta www.uusikaupunki.fi/~veteraanitietoa/ se on myös tilattavissa postitse.*